„צושמערטע לעבענס"

ראמאן פון קאנאדיש אידישען לעבען.
(סמעציעל נעשריבען פאר„ן „זשורנאל")
פון י"ב"ם

(68טע פארועפנונג)

אויפ'ן מאמענט האט איהם א בליק נעמאכן אין קאפ א נעדאנק, אז בערנארד איז ניט שוין הכם ווי ער כאטש זיך, אז אי איהצער האט איהם עפעס נעמוזט שרייבען פון מאנטרעאל וועגען דער נאנ־ צער נעשיכטע. ע דהאט זיך דאראם נע־ וועדעט צו בערנארד'ן. — הייסט עס, אז די ווייסט איך זאל דיר פארטרייען מיין קוד? איך ווייל אבער צוערשט ווי־ סען מיר וואגען בעתמסטו זיך דעם נע־ דאנק, אז איך האב א סוד? וואהרם זאלסטו מיר מאכען גליבען או די ביזט א בביא?

— דאס מיינט שוין איצט, או די ניכטס זו, אז די האסט א סוד, די וואיס־ דערסט זי ך בלוים, ווי קום איך צו ווי־ סען דערפון. — האט איהם בערנארד צו־ נעשוועטשט צו דער וואנט.

— איך האב ווירקליך א סוד, — האט דושאפאדע צוגענעבען. — כעג איך אבער וויסען פון וואנען די ווייסט עס?

— דאס האט ניט צו טאן מיט מיין פרייגד, — האט בערנארד צוגעגעבען. — איך האב נעוואנט או איך ווייל דיר שענקען פטור צו ווערען פון דיין צרה, אוי די מעגסט ויבער זיין או איך מיין עס, ווייל אויב איך זאל עס ניט מיינען שנעסט, וואלט איך דיר פארשפארט צו רופען אהער, ווייל איך ווייס שוין נעגוג פון דיין סוד צו מאכען דיר נייעם טרא־ בל, אבער דאס איז ניט מיין וואונש. איך ווייל דיר העלפען אויב איך קען, איך ווייל דיך זעהן דיין אן רוהיג. די ביזט מיין קוזין אויבט, און איך האלט עס פאר מיין פליכט צו העלפען דיר אין יעדער הינזוכט, אויב עס איז נאר פאראן א מעגליכקייט.

דושאפאדע האט איהם אנגענקוקט מיט פארשעגדע בליקען און נעשוויגען. ער האט נעהאט די מעגליכקייט צו אפלייג קענען די נאכצע נעשיכטע, ער האט נע־ סעגט זאלען בערנארד'ן אז אלעס וואס ער ווייסט איז א ליגען, און אז שנאם האבען איהר איהם אויסגעטראכט א בלבול. ער האט עס אבער ניט נעוואלט טאן, איהם האט זיך אויסגעדוכט או בערנארד דערפון איהם וי צו א פרייונד מיינט מאכע זיין טובה, ווייל אויב ער זאל איהם ווכען צו שווייגען, האט ער דאך ווירקליך די בעסטע נעלעגענ־ הייט, ער קען אלעמען דערצאהלען וואס ער ווייסט, אוי דאס קען ער אויסנעפי־ נע אלע מאסטען פון דער נעשיכטע, ווייל אויב ער האט עפעס ווירקליך נייעס פון כאנטרעאל, האט עס דאך צו טאן מיט ניטעלעגן, מאי וואס זאל ער עס לייענען. זעהר מעגליך או זי נעפינט זיך אין טאי דאנא, אוי האט זיך נעווענדעט צו א לאיער וועגען אויפנעהמען די „קיים", דאסאלם וועט דאר נעווים פיעל גלייכער זיין, וועגען עד וועט דערצאהלען דעם אמת, מעגליך או בערנארד וועט איהם העלפען אין־ דיין פאדערקענעניש אוי נעבען איהם אנטוע עצה, ווייל נאר אלעמען אוי ער דאך ניט־קיין נאר. אוי דעם קוים צו־ מאן בעסער ראטעו ווי זיך אליין.

— אוי פילייכט? פילייכט זאל איך שווייגען, האט ער נעסמראכט. פילייכט אוי ער שלעכטען, ווייל ער ווייס נאך ניט וואס ער וועט דערצאהלען. — כעג איך אבער ווייסען מיין וואנען די וויסט עס?

— דאס האט ניט צו טאן מיט מיין פרייגד, — האט בערנארד צוגעגעבען. — איך האב נעוואנט או איך ווייל דיר העלפען פטור צו ווערען פון דיין צרה, אוי די מעגסט ויבער זיין או איך מיין עס, ווייל אויב איך זאל עס ניט מיינען שנעסט, וואלט איך דיר פארשפארט צו רופען אהער, ווייל איך ווייס שוין נעגוג פון דיין סוד צו מאכען דיר נייעם טרא־ בל, אבער דאס איז ניט מיין וואונש. איך ווייל דיר העלפען אויב איך קען, איך ווייל דיך זעהן דיין אן רוהיג. די ביזט מיין קוזין אויבט, און איך האלט עס פאר מיין פליכט צו העלפען דיר אין יעדער הינזוכט, אויב עס איז נאר פאראן א מעגליכקייט.

דושאפאדע האט איהם אנגענקוקט מיט פארשעגדע בליקען און נעשוויגען. ער האט נעהאט די מעגליכקייט צו אפלייג קענען די נאכצע נעשיכטע, ער האט נע־ סעגט זאלען בערנארד'ן אז אלעס וואס ער ווייסט איז א ליגען, און אז שנאם האבען איהר איהם אויסגעטראכט א בלבול. ער האט עס אבער ניט נעוואלט טאן, איהם האט זיך אויסגעדוכט או בערנארד דערפון איהם וי צו א פרייונד מיינט מאכע זיין טובה, ווייל אויב ער זאל איהם ווכען צו שווייגען, האט ער דאך ווירקליך די בעסטע נעלעגענ־ הייט, ער קען אלעמען דערצאהלען,